

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Markéty Wildové a soudkyň JUDr. Blanky Bendové a JUDr. Vladimíry Čítkové ve věci

žalobce: **HARVARD CAPITAL and CONSULTING investiční společnost a.s.**
v likvidaci, IČO 00676900
sídlem Ohradní 1159/65, 140 00 Praha 4
zastoupený advokátem Mgr. Martinem Štuksou
sídlem Kaplická 1037/12, 140 00 Praha 4

proti
žalovanému: **Harvardský průmyslový holding, a.s.**, IČO 44269595
sídlem Uhelný trh 414/9, 110 00 Praha 1
zastoupený advokátkou JUDr. Evelynou Lojdovou
sídlem Pařížská 67/11, 110 00 Praha 1

o nahrazení souhlasu s vydáním předmětu úschovy

k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 21. října 2022, č. j. 11 C 104/2018-466

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně **se** ve výrocích o věci samé (I., II.) **potvrzuje**, ve výroku o náhradě nákladů řízení (III.) **se mění** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradu nákladů řízení o žalobním návrhu částku 76 536 Kč a na náhradu nákladů řízení o vzájemném návrhu částku 67 760 Kč, to vše do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám jejího advokáta.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradu nákladů odvolacího řízení o žalobním návrhu částku 10 164 Kč a na náhradu nákladů řízení o vzájemném návrhu částku 10 164 Kč, to vše do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám jejího advokáta.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. R.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně uložil žalované povinnost souhlasit s vydáním předmětu úschovy vedené tamním soudem pod sp. zn. 0 Sd 12/2018, tj. částky 100 364 209 Kč žalobkyni (výrok I.), zamítl žalobu s tím, že žalobkyně je povinna souhlasit s vydáním předmětu úschovy vedené tamním soudem pod sp. zn. 0 Sd 12/2018, tj. částky 100 364 209 Kč žalované (výrok II.) a uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni na náhradu nákladů řízení částku 110 416 Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám jejího advokáta (výrok III.).
2. Takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobkyně domáhala nahrazení souhlasu žalované s vydáním předmětu soudní úschovy s tím, že usnesením Městského soudu v Praze (dále jen „MS Praha“) ze dne 24. 3. 2017, sp. zn. 46 T 17/2006, ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Praze (dále jen „VS Praha“) ze dne 26. 6. 2017, sp. zn. 5 To 43/2017, bylo rozhodnuto o zrušení zajištění peněžních prostředků ve výši 100 364 209 Kč (dále jen „předmětná částka“) uložených na účtu č. xxx, vedeném u Československé obchodní banky, a.s. (dále jen „ČSOB“), jehož majitelem je žalobkyně, s tím, že současně budou tyto peněžní prostředky vzaty do úschovy soudu. K zajištění prostředků došlo v souvislosti s trestním řízením proti V. K. a Ing. B. V., do úschovy byly složeny z důvodů pochybností o vlastnickém právu k zajištěným penězům s ohledem na jednání žalované, která k nim uplatnila nárok. Žalobkyně se považovala za jedinou oprávněnou osobu, které svědčí vlastnické právo k pohledávce za ČSOB, neboť je majitelem shora uvedeného vkladového účtu, ze kterého byly peněžní prostředky vzaty do úschovy. Žalované k těmto finančním prostředkům vlastnické právo nikdy nesvědčilo.
3. Žalovaná rovněž uplatnila právo k těmto finančním prostředkům s tím, že byla poškozena rozsáhlou trestnou činností V. K. a Ing. V., žalovaná sdružuje cca čtvrt milionu poškozených akcionářů, k jejichž odškodnění dosud nedošlo. Majetek žalované tvoří hlavně pohledávky, ohledně nichž vede spory. Jedním z těchto sporů je pohledávka za žalobkyní s jistinou 100 364 209 Kč, která souvisí s tímto řízením. Předmětná částka byla zajištěna v průběhu trestního řízení, následně byla vzata do úschovy soudu. Žalovaná podrobně popsala trestnou činnost V. K. a Ing. V., v jejímž rámci docházelo k vyvádění likvidních akcií významných českých podniků nabytých v rámci kupónové privatizace z portfolia žalované, resp. jejích právních předchůdců Sklo Union Teplice, a.s. (dále jen „SUT“), a harvardských investičních fondů (dále jen „HIF“), kdy za tyto cenné papíry získávala žalovaná, resp. její právní předchůdci bezcenné akcie. Popsala jednotlivé transakce s tím, že navazovaly na trestnou činnost V. K. a B. V... Konkrétním důvodem pro připsání prostředků, které jsou nyní předmětem úschovy, byla smlouva o koupi akcií mezi Daventree Limited (dále jen „DAVENTREE“) a PRIVAT SLOVAKIA MARKETING spol. s r.o. (dále jen „PSM“) ze dne 12. 9. 2002, ve znění dodatku ze dne 20. 11. 2002, předmětem smlouvy byl převod akcií Harms Holdings Co Limited (dále jen „HARMS“) z portfolia DAVENTREE na PSM, kupní cena měla být zaplacená tak, že společnost PSM převezme dluh DAVENTREE vůči žalobkyni, který svou výší odpovídal kupní ceně. Žalovaná zpochybnila existenci dluhu DAVENTREE vůči žalobkyni, považovala jej za smyšlený a tím, že předmětná částka představuje prostředky, které byly trestnou činností vyvedeny z jejího majetku, resp. dceřiné společnosti Daventree Resources Ltd. (dále jen „DTR“), přičemž na základě dohody s DRT je žalovaná oprávněna nakládat s prostředky odňatými DRT a vymáhat je v soudním řízení. Namítala, že žalobkyně je společností dlouhodobě personálně a majetkově napojenou na V. K. a jeho rodinu, vydání předmětu úschovy žalobkyni tak považovala za nemravné a v rozporu s obecnými principy spravedlnosti.
4. Pokud se jedná o jednotlivé transakce tvrzené oběma účastníky, odvolací soud pro stručnost odkazuje na odůvodnění napadeného rozsudku (odst. 1-8, 10-14).
5. Soud I. stupně vycházel z toho, že předmětné prostředky na účtu žalobkyně u ČSOB byly zajištěny v trestním řízení vedeném proti V. K. a B. V. dle § 79a odst. 1 věty první trestního řádu jako prostředky, u kterých zjištěné okolnosti nasvědčovaly, že jsou výnosem z trestné činnosti. Stejně tak měl za prokázáno a nebylo ani sporné, že těchto prostředků již nebylo třeba k dalšímu řízení a

nepřicházelo v úvahu jejich propadnutí nebo zabrání, a že tedy měly být za přiměřeného užití § 80 trestního řádu vráceny. Do soudní úschovy pak byly prostředky dle § 80 odst. 1 věty třetí trestního řádu uloženy z důvodu, že dle orgánů činných v trestním řízení zde měla být pochybnost o tom, komu k uvedeným prostředkům svědčí právo. Dále vzal za prokázané, že žalobkyně měla pohledávku za Harvardskou burzovní společností, a.s. (dále jen „HBS“), získanou vlastním jménem na účet podílníků Harvardského garančního a násobkového fondu (dále jen „HGNF“) – viz § 5 odst. 2, 3 zákona č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech (dále jen „ZISIF“) z titulu kupní ceny prodaných akcií SUT a Sepap Štětí v celkové výši 133 655 208 Kč. Dluh odpovídající této pohledávce byl následně převzat DAVENTREE. Přestože titul, na jehož základě DAVENTREE převzala dluh HBS vůči žalobkyni, nebyl doložen, dospěl soud I. stupně k závěru, že z následného vývoje (evidence takové pohledávky za DAVENTREE v účetnictví žalobkyně, opakovaná uznání dluhu ze strany DAVENTREE, následná úhrada dluhu) lze mít převzetí dluhu ze strany DAVENTREE za prokázané. Ke stejným závěrům dospěla též Komise pro cenné papíry (dále jen „KCP“). Předmětný dluh vůči žalobkyni v konečné výši 100 384 309,10 Kč následně se souhlasem likvidátora žalobkyně převzala PSM, a to jako formu úhrady kupní ceny akcií HARMS kupovaných od DAVENTREE. PSM částku 100 384 309,10 Kč jako úhradu předmětného dluhu na účet žalobkyně zaplatila. Dále vzal za prokázané, že žalobkyně evidovala a nadále eviduje dluhy vůči podílníkům HGNF z titulu jejich podílu na majetku HGNF, tvořeného v podstatné části právě pohledávkou za HBS/DAVENTREE/PSM a následně prostředky na úhradu této pohledávky uhrazenými, tj. prostředky ve výši 100 364 209,10 Kč zajištěnými v trestním řízení a ve výši 100 364 209 Kč vzatými do soudní úschovy. Soud I. stupně přitom poukázal zejména na výpověď svědka V., který dle jeho názoru přesvědčivě vysvětlil a popsal, jaká panovala situace v době jeho výkonu funkce likvidátora a proč nebyly prostředky získané od PSM vyplaceny podílníkům HGNF před zajištěním ze strany orgánů činných v trestním řízení. Pokud žalovaná namítala neplatnost daných transakcí, ať již z důvodu, že žalobkyně prodávala akcie, jejichž nebyla vlastníkem, resp. nebyly v majetku HGNF, neboť byly nabyty trestnou činností V. K. a Ing. V., anebo z důvodu, že právní úkony prováděly v zastoupení zúčastněných subjektů osoby, jejichž zájmy byly v rozporu se zájmy zastoupených, dospěl soud I. stupně k závěru, že případná neplatnost těchto právních úkonů by měla za následek povinnost účastníků smlouvy vrátit si vzájemná plnění dle § 457 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“), žalovaná přitom nebyla účastníkem smlouvy o prodeji akcií z HGNF přes/na HBS, nemohla by tak požadovat vydání bezdůvodného obohacení. Při neplatném převodu akcií z majetku právních předchůdců žalované by se žalovaná mohla domáhat vydání těchto akcií dle § 126 obč. zák., akcie však nejsou předmětem úschovy, případně náhrady škody dle § 415 a násl. obč. zák. či vydání bezdůvodného obohacení ve formě náhrady za předmět bezdůvodného obohacení, který nelze vydat dle § 451 obč. zák. Takový nárok ostatně žalovaná uplatnila a je o něm vedeno řízení u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 51 C 100/2016. Uvedené nároky z titulu náhrady škody či vydání bezdůvodného obohacení jako nároky obligační by mohly být uspokojeny postižením práva na vydání předmětu úschovy v rámci výkonu rozhodnutí či provedení exekuce, nejsou však právem k předmětu úschovy, které by mělo odůvodnit vydání předmětu úschovy žalované. Soud I. stupně přitom poukázal na závěry usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 8. 2021, č. j. 21 Cdo 870/2021-459, vydaného právě v řízení vedeném mezi účastníky u OS Praha 4 pod sp. zn. 51 C 100/2016. Obdobný závěr pak učinil ohledně argumentace žalované o neplatnosti převodu akcií HARMS z DAVENTREE na PSM, resp. inkasování kupní ceny za prodej akcií HARMS žalobkyní na místo žalované. Poukázal přitom na to, že kupní cenu za prodej akcií HARMS dle smlouvy ze dne 12. 9. 2002 získala DAVENTREE (byť nikoliv ve formě finančních prostředků, ale ve formě zbavení se dluhu vůči žalobkyni), nikoliv žalobkyně, žalobkyně následně zajištěnými prostředky obdržela kupní cenu za prodej akcií SUT a Sepap Štětí. V případě, že by kupní cenu za akcie HARMS nabyla žalobkyně a smlouva o prodeji akcií HARMS by byla neplatná z důvodů žalovanou namítaných, vznikl by opět vztah z titulu bezdůvodného obohacení dle § 457 obč. zák. Žalovaná nebyla účastníkem smlouvy o prodeji akcií

HARMS z DAVENTREE na PSM, a nemohla by tak požadovat vydání bezdůvodného obohacení, mohla by se případně domáhat vydání akcií HARMS z titulu ochrany vlastnického práva dle § 126 odst. 1 obč. zák., tyto akcie však nejsou předmětem soudní úschovy, popř. by se mohla domáhat vydání bezdůvodného obohacení dle § 451 a násl. obč. zák., kdy takový obligační nárok by měl stejný vztah k právu na vydání předmětu úschovy jako ve výše uvedeném případě. Vzhledem k tomu, že případné nároky žalované z titulu náhrady škody či vydání bezdůvodného obohacení nemohly odůvodnit vydání předmětu úschovy, soud I. stupně se tvrzenými důvody neplatnosti výše uvedených převodů pro nadbytečnost nezabýval.

6. Pokud žalovaná tvrdila, že prostředky, které žalobkyně obdržela od PSM, patřily přímo žalované, resp. její dceřiné společnosti DTR vzal soud I. stupně na základě provedení dokazování za prokázané, že DTR obdržela prostředky od Kantupan Holdings Co Ltd. (dále jen „Kantupan“) jako výnos z prodeje podílu v ve společnosti Siberian and Far East Oil Company Open Joint Stock Company (dále jen „Sidanco“), část prostředků představujících výnos z investice do Sidanco byla přes společnost Harvardská burzovní společnost a.s. (dále jen „HBS-S“) poukázána na účty Druhé strategické, a.s. (dále jen „DS“) a byla vložena do Trustu I. Soud I. stupně poukázal jednak na to, že převáděny byly bezhotovostní prostředky, které připsáním na účet splynuly s dalšími prostředky, přičemž je v judikatuře zastáván názor, že peněžní prostředky uložené na běžném účtu nejsou v majetku majitele účtu, ale jsou v majetku peněžního ústavu, a současně poukázal na povahu prostředků vložených do trustu a okruh osob oprávněných domáhat se prostředků z trustu, popsáné v usneseních policie a státního zástupce. Pokud by tedy měly být prostředky převáděné uvedeným způsobem považovány stále za prostředky DTR, bylo dle názoru soudu I. stupně provedenými důkazy prokázané, že jako prostředky DTR byly převedeny právě jen na účet DS. Dle zprostředkovatelské smlouvy ze dne 9. 12. 2002 včetně dodatku č. 1 ze dne 30. 12. 2002 měla DS z těchto prostředků provádět jednak výplatu podílů Trustu I/akcionářů žalovaného dle pokynů Darentree Trustee, jednak byla oprávněna prostředky zhodnocovat. Z výpovědi svědků M. a Š. pak vyplynulo, že od DS k PSM nebyly prostředky poukázány jako prostředky DTR, ale jako půjčka na nákup akcií HARMS. Vlastníkem prostředků poskytnutých jako půjčka dle § 657 a násl. obč. zák. (stejná úprava platila v rozhodné době i na Slovensku dle § 657 a násl. č. 40/1964 Zb., Občiansky zákonník) byl dlužník a věřiteli svědčilo jen právo na jejich vrácení. Z výpovědi svědka M., částečně podpořené výpovědí svědka Š., navíc vyplynulo, že PSM prostředky půjčené na nákup akcií HARMS do DS vrátila. Soud I. stupně tedy uzavřel, že se v případě prostředků došlých na účet žalobce od PSM nejednalo o prostředky DTR, které by byla žalovaná oprávněna vymáhat. Pokud by bylo možno po řetězu převodů od Kantupanu přes HBS-S hovořit o prostředcích DTR, nacházejí se (či nacházely) na účtech DS jako prostředky vložené do Trustu I.
7. S ohledem na prokázanou povinnost žalobkyně vyplatit z prostředků uložených v soudní úschově podílníky HGNF považoval soud I. stupně za nadbytečné zabývat se akcionářskou strukturou žalobkyně, resp. osobami stojícími za akcionářem žalobkyně. Poukázal na to, že dřívější pokus žalobkyně zbavit se závazků vůči podílníkům HGNF prostřednictvím přeúčtování takových závazků do výnosů byl zmařen zásahem KCP. Žalobkyně je řízena likvidátorem a je pod dohledem KCP, resp. ČNB. Možnost realizace nového útoku a vyvedení vydaných prostředků V. K. či jemu spřízněným osobám hodnotil jako pouhou spekulaci žalované. Navíc ani případný rozpor vydání předmětu úschovy žalobkyni s dobrými mravy nemohl založit právo na vydání předmětu úschovy žalované, pokud sama žádným právem k předmětu úschovy nedisponuje.
8. Na základě výše uvedeného soud I. stupně vyhověl žalobě na nahrazení souhlasu žalované s vydáním předmětu úschovy žalobkyni a naopak zamítl vzájemný návrh žalované na nahrazení souhlasu žalobkyně s vydáním předmětu úschovy žalované.
9. V závislosti na výsledku řízení rozhodl o povinnosti žalované nahradit žalobkyni náklady řízení dle § 142 odst. 1 zák. č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, dále jen „o. s. ř.“ o žalobě i vzájemném návrhu v celkové výši 110 416 Kč.

10. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná včasné odvolání, brojila proti všem výrokům, uplatnila odvolací důvody dle § 205 odst. 2 písm. d), e), a g) o. s. ř. Popsala předchozí průběh sporu, zrušující usnesení odvolacího soudu a následný postup soudu I. stupně, nesouhlasila se skutkovými závěry soudu I. stupně, namítala, že zjištěný stav kopíruje tvrzení žalobkyně, aniž by byly zohledněny její námitky, které v průběhu řízení uplatnila. Namítala, že soud I. stupně vůbec nezohlednil souvislost daných transakcí s trestnou činností V. K. a B. V., soud I. stupně provedl důkaz trestními rozsudky, ale závěry v nich obsažené nevzal v potaz. Žalovaná rozporovala platnost právního jednání v souvislosti s převody akcií, soud I. stupně to nijak nezohlednil, neboť to považoval za nadbytečné s ohledem na to, že případný nárok žalované z titulu náhrady škody či vydání bezdůvodného obohacení nemohou odůvodnit vydání předmětu úschovy. S těmito závěry žalovaná nesouhlasila, poukázala na to, že odvolací soud uložil soudu I. stupně zabývat se hmotněprávními nároky účastníků, hmotněprávní nárok přitom nemůže být založen na neplatném právním jednání. Vytýkala soudu I. stupně, že se věnoval následkům neplatnosti (ohledně nároku žalované), aniž by bylo postaveno najisto, zda neplatnost právního jednání nastala či nikoliv. Nesouhlasila ani se závěrem soudu I. stupně, že nárok žalované z titulu náhrady škody či vydání bezdůvodného obohacení nemohou odůvodnit vydání předmětu úschovy. Poukázala na zrušující rozhodnutí odvolacího soudu a judikaturu Nejvyššího soudu, z níž vycházelo. Namítala, že žalobkyně neprokazuje vlastnické právo k předmětu úschovy, ale nárok na úhradu kupní ceny z prodeje akcií SUT a Sepap Štětí, nebylo přitom vysvětleno, v čem je právo žalobkyně k předmětu úschovy lepší, než právo žalované. Nesouhlasila ani se skutkovými závěry soudu I. stupně ohledně původu finančních prostředků i právního důvodu jejich poskytnutí žalobkyní, namítala, že šlo o odklonění finančních prostředků, které navázalo na předchozí trestnou činnost V. K. a B. V., šlo o stejný modus operandi. Nesouhlasila dále se závěrem soudu I. stupně, že ani případný rozpor vydání předmětu úschovy žalobkyní s dobrými mravy nemůže založit právo žalované na vydání předmětu úschovy. Poukázala na to, že pokud se vydání předmětu úschovy domáhají dva subjekty, přičemž jednomu z nich předmět úschovy být vydán nemůže, je tím založeno právo druhého účastníka na jeho vydání. Poukázala dále na odůvodnění rozhodnutí Městského soudu v Praze ohledně vydání zajištěných finančních prostředků, z něhož vyplývá, že tyto prostředky pocházejí z trestné činnosti výše uvedených, kteří touto činností poškodili žalovanou, uvedená částka by tak měla být použita na náhradu škody žalované. K těmto závěrům se soud I. stupně nevyjádřil vůbec. Nesouhlasila ani se způsobem výpočtu nákladů řízení, určením tarifní hodnoty ani počtem úkonů. Žádala, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení, případně aby jej změnil tak, že se žaloba zamítá a bylo vyhověno vzájemnému návrhu žalované.
11. V doplnění odvolání žalovaná dále namítala, že předmět úschovy může být ve smyslu evropské legislativy posouzen jako výnos z trestné činnosti, poukázala přitom na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU z 3. 4. 2014, vytýkala soudu I. stupně, že se věcí z tohoto pohledu nezabýval. Poukázala na to, že v daném případě bylo prokázáno, že předmětná právní jednání činili odsouzení V. a K., případně další osoby na jejich pokyn, veškerá činnost navazuje na trestnou činnost odsouzených. Soud I. stupně se nevypořádal s tím, že výnos z trestné činnosti nelze nabýt do vlastnictví. Poukázala na to, že není pouhou právnickou osobou vymáhající svůj majetek, ale vymáhá finanční prostředky pro své akcionáře, kteří byli před 30 lety okradeni a čekají na navrácení alespoň části majetku do žalované společnosti. Pokud by odvolací soud shledal nejasnosti ve výkladu Směrnice, žádala, aby se případně obrátil na Soudní dvůr EU s předběžnou otázkou.
12. Žalobkyně se vyjádřila k odvolání žalované, odvolání nepovažovala za důvodné, nesouhlasila s tím, že by skutkový závěr soudu I. stupně pouze kopíroval její tvrzení s tím, že byl učiněn na základě provedeného dokazování, soud I. stupně se s námitkami žalované vypořádal. Pokud žalovaná poukazovala na pravomocné odsouzení V. K. a B. V., nelze z toho učinit závěr o souvislostech tvrzených žalovanou, skutečnost, že byli odsouzeni za vyvedení majetku z žalované, neodůvodňuje to, že by škoda měla být sanována z majetku žalobkyně. Poukázala na to, že akcie SUT byly přeprodávány i přes žalovanou před jejich konečným prodejem k vypořádání HGNF, což ale

nepředstavuje důvod pro odepření žalobkyni práva na kupní cenu za takto prodané akcie. Pokud žalovaná vytýkala soudu I. stupně, že se nezabýval jejím nárokem z titulu náhrady škody nebo vydání bezdůvodného obohacení, poukázala na to, že pokud soud I. stupně dovodil, že taková pohledávka nemůže odůvodnit vydání předmětu úschovy, vycházel z rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 870/2021, žalovaná si judikaturu Nejvyššího soudu vykládá nesprávně. Žalobkyně se dále ohradila proti tvrzení žalované, že DTR získala veškeré své prostředky z majetku žalované, namítala, že žalovaná se od počátku snaží protiprávně navodit stav, že podílníkům HGNF nic nepatří a vše patří akcionářům žalované. Nesouhlasila ani s tím, že by se soud I. stupně nevypořádal se závěry rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení, všechna namítaná rozhodnutí byla v rozsudku zohledněna, ze strany orgánů činných v trestním řízení nebylo vydáno žádné rozhodnutí o tom, že zajištěná částka představuje výnos z trestné činnosti, souvislost byla shledávána pouze v tom, že se může jednat o výnos z trestné činnosti. Finanční prostředky byly složeny do úschovy soudu, aby o nich bylo rozhodnuto po řádném dokazování, což se také stalo. Poukázala na to, že transakce, kterou byla žalobkyni zaplacená kupní cena za akcie SUT prodané HBS, nenavazovala na jednání odsouzených popisované v trestním rozsudku, obě smlouvy, na které žalovaná poukazovala, byly soudem I. stupně podrobně řešeny, soud I. stupně správně oddělil obě transakce (úhradu dluhu za převod akcií HARMS a úhradu za akcie SUT), navíc bez ohledu na to uzavřel, že nároky, které by žalované mohly z této transakce vzniknout, jsou výhradně nároky z bezdůvodného obohacení nebo náhrady škody, tedy pohledávky žalované, žalované by případně mohl svědčit nárok na akcie HARMS, ty však nejsou předmětem úschovy. Nesouhlasila ani s námitkami vůči nákladovému výroku, všechny úkony, za které jí byla přiznána odměna, byly vykonány, žalovaná ostatně žádné konkrétní námitky neuplatnila. Navrhla potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného.

13. Při odvolacích jednáních účastníci setrvali na svých stanoviscích.
14. Odvolací soud ve smyslu ust. § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř. přezkoumal napadený rozsudek i řízení, které předcházelo jeho vydání, a neshledal odvolání žalované důvodným, ztotožnil se se skutkovými i právními závěry soudu I. stupně.
15. V daném případě je předmětem řízení nahrazení souhlasu s vydáním předmětu soudní úschovy ve smyslu § 299 odst. 1 z. ř. s. Mezi účastníky bylo nesporné, že v průběhu trestního řízení vedeného u MS Praha pod sp. zn. 46 T 17/2006 došlo k zajištění předmětné částky, která se v té době nacházela na účtu žalobkyně u ČSOB, a následně došlo ke zrušení tohoto zajištění a složení předmětné částky do úschovy soudu.
16. Složení do soudní úschovy dle § 80 trestního řádu je zvláštním případem úschovy dle § 300 z. ř. s., ten, komu byla věc odňata, má postavení příjemce, ten, kdo vůči předmětu úschovy uplatňuje právo, je v postavení přihlašovatele. V dané věci je tedy žalobkyně příjemcem, žalovaná přihlašovatelem. Vzhledem ke sporu o předmět úschovy bylo na účastnících, aby prokázali, že jim svědčí vlastnické či jiné právo k předmětu úschovy odůvodňující jeho vydání.
17. Soud I. stupně tedy postupoval správně, v souladu s pokyny odvolacího soudu, pokud se zabýval tím, kterému z účastníků svědčí vlastnické či jiné právo k předmětu úschovy.
18. Odvolací soud se ztotožnil s jeho závěrem, že žalobkyně prokázala své vlastnické právo k předmětu úschovy, když prokázala právní titul nabytí těchto finančních prostředků coby kupní ceny prodaných akcií SUT a Sepap Štětí, když tento dluh, který měla HBS vůči žalobkyni, byl převzat DAVENTREE a následně uhrazen ze strany PSM jako forma úhrady kupní ceny akcií HARMS kupovaných od DAVENTREE tak, jak bylo zjištěno soudem I. stupně. Soud I. stupně se podrobně zabýval jednotlivými transakcemi, které předcházely úhradě dané částky na účet žalobkyně, odvolací soud se s jeho skutkovými i právními závěry plně ztotožnil, pro stručnost na ně plně odkazuje.

19. Žalovaná odůvodňovala své právo k předmětu úschovy nárokem na náhradu škody, která jí byla způsobena trestnou činností V. K. a B. V., když předmět úschovy dle jejích tvrzení představuje výnos z této trestné činnosti, případně z titulu nároku na vydání bezdůvodného obohacení, namítala neplatnost jednotlivých transakcí, na jejichž základě byla předmětná částka složena na účet žalobkyně, přičemž tvrdila, že se jedná o prostředky DTR, která je její dceřinou společností a která tyto prostředky na žalovanou převedla, resp. žalované postoupila právo na jejich vymáhání. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu I. stupně, že pohledávka z titulu náhrady škody či vydání bezdůvodného obohacení tvrzená žalovanou nepředstavuje právo, které by mohlo vést k vydání předmětu úschovy, jak již deklaroval Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 26. 8. 2021, sp. zn. 21 Cdo 870/2021. Nejvyšší soud zde odkázal na ustálenou soudní praxi, dle níž, má-li věřitel vykonatelnou pohledávku proti příjemci nebo přihlašovatel, kteří požádali o vydání předmětu úschovy, avšak předmět úschovy jim dosud nebyl vydán, může se domáhat uspokojení z předmětu úschovy. Nejde ovšem o právo k předmětu úschovy, jak ho má na mysli řízení o úschovách. Způsobilým právním prostředkem tu proto není žaloba ve smyslu ustanovení § 299 odst. 1 z. ř. s., ale jen návrh na nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) postižením majetkových práv příjemce nebo přihlašovatele podle ustanovení § 320 občanského soudního řádu. Uvedené závěry shledal za plně aplikovatelné i v případě předmětné úschovy, kdy žalovaná (tehdy žalobkyně) v postavení přihlašovatele uplatňuje na předmět úschovy právo jen proto, že proti žalobkyni (tehdy žalované) v postavení příjemce má (dosud nevykonatelnou) pohledávku, uzavřel, že právo k předmětu úschovy nemůže představovat dosud nevykonatelná pohledávka přihlašovatele proti příjemci a že způsobilým právním prostředkem k uspokojení takové nevykonatelné pohledávky není žaloba ve smyslu ustanovení § 299 odst. 1 z. ř. s. Na tomto závěru nic nemění ani tvrzení žalované, že na ni byla tato majetková hodnota dceřinou společností převedena, resp. postoupeno právo na její vymáhání, neboť i v takovém případě se jedná o pohledávku z titulu náhrady škody či bezdůvodného obohacení, nikoliv o ochranu vlastnického práva, když finanční prostředky nebyly z dispozice DTR odňaty svévolně, ale na základě konkrétních právních úkonů. Právo uplatněné žalovanou je tak nárokem na náhradu škody či v případě neplatnosti těchto transakcí právem na vydání bezdůvodného obohacení, přičemž, jak již bylo výše uvedeno, takové nároky vydání předmětu úschovy neodůvodňují.
20. Pokud tedy žalovaná namítala neplatnost transakcí, které úhradě této částky předcházely, a dovolávala se svého práva k předmětu úschovy s poukazem na to, že jí svědčí nárok z titulu vydání bezdůvodného obohacení případně z titulu náhrady škody, soud I. stupně nepochybil, pokud se touto námitkou pro nadbytečnost nezabýval, neboť i v případě, že by neplatnost právních úkonů byla prokázána, nemohlo by to vést k úspěchu žalované v daném řízení.
21. Odvolací soud neshledal důvodnou ani argumentaci žalované ohledně souvislosti daných transakcí s trestnou činností V. K. a B. V.. Ze skutečnosti, že finanční prostředky byly zajištěny v souvislosti s trestním stíháním těchto osob pro podezření, že se jedná o výnos z trestné činnosti, nelze dovodit, že se o takový výnos skutečně jednalo, transakce, na jejichž základě žalobkyně předmětnou částku nakonec obdržela, se uskutečnily v jiném období, než které bylo předmětem trestního stíhání (tím byla činnost V. K. a B. V. v letech 1995 a 1996), nebyly předmětem trestního stíhání, probíhaly z iniciativy likvidátora žalobkyně, tedy osoby odlišné od odsouzených, a pod kontrolou KCP a ČNB. Odvolací soud přitom poukazuje na to, že o tom, zda určité jednání je trestnou činností, tedy že byl spáchán trestný čin, může být rozhodnuto pouze v trestním řízení. Řízení o vydání předmětu úschovy nemůže sloužit k došetřování trestné činnosti či vyšetřování případné trestné činnosti na ni navazující, to přísluší orgánům činným v trestním řízení (v souladu s § 1, § 2 trestního řádu a § 12, § 13 trestního zákona). Soud v tomto řízení tak není oprávněn posuzovat, zda šlo o trestnou činnost, není oprávněn rozhodovat ani o konfiskaci majetku. K propadnutí či zabránění předmětné částky v rámci trestního řízení nedošlo - viz rozsudek VS Praha ze dne 17. 10. 2012, sp. zn. 6 To 52/2011.

22. Pokud žalovaná ve vztahu k výnosům z trestné činnosti poukazovala na směrnice EU, pak návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady 2022/0167 z 25. 5. 2022 dosud neprošel schvalovacím procesem – její obsah tak nelze považovat za pramen práva, je tedy třeba vycházet ze Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. 4. 2014, o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii, která byla do českého právního řádu implementována zákonem č. 55/2017 Sb., který řeší nakládání s výnosy z trestné činnosti, nebyly tak dány důvody pro přímou aplikaci této směrnice. O zrušení zajištění a složení do soudní úschovy bylo rozhodnuto za účinnosti zákona č. 55/2017 Sb. a v souladu s ním, podle trestního řádu ve znění novely provedené tímto zákonem. K zajištění došlo pro podezření, že se jedná o výnosy z trestné činnosti, ke konfiskaci majetku (zabrání, propadnutí věci) nebyly shledány podmínky, k vydání zajištěných finančních prostředků žalobkyni nedošlo pouze z toho důvodu, že k nim uplatnila právo žalovaná. S předmětnou částkou tak bylo nakládáno v souladu s tímto zákonem 55/2017 Sb. Odvolací soud v této souvislosti opětovně zdůrazňuje, že předmětem tohoto řízení je spor o vydání předmětu úschovy, není tak na místě jiný postup, než dle § 289 a násl. z. ř. s.
23. Žalobkyně přitom prokázala právní titul k přijetí daných finančních prostředků, bylo tedy postaveno najisto, že daná částka nebyla připsána na její účet omylem či bezdůvodně, ale na základě konkrétního právního důvodu. Odvolací soud neshledal opodstatněnou ani argumentaci žalované, že nebylo vysvětleno, v čem je právo žalobkyně na kupní cenu „lepší“, než její právo na náhradu škody či vydání bezdůvodného obohacení. Žalobkyně totiž netvrdí právo na zaplacení kupní ceny, tedy právo obligační, ale právo vlastnické k uvedeným finančním prostředkům, právem na zaplacení kupní ceny pouze dokládá právní důvod nabytí vlastnictví předmětné částky. V tom je zásadní rozdíl v postavení účastníků, když žalované svědčí „pouze“ právo obligační, na rozdíl od žalobkyně, která prokazuje právo vlastnické.
24. Navíc pokud byl učiněn závěr, že žalované nesvědčí právo, které by mohlo vést k vydání předmětu úschovy, nemůže žalovaná úspěšně bránit žalobkyni, která je v postavení příjemce, ve vydání předmětu úschovy. Za této situace, kdy žalované nesvědčí právo, na jehož základě by se mohla domoci vydání předmětu úschovy, považoval odvolací soud zjištěný skutkový i právní stav za zcela dostatečný pro vydání předmětu úschovy žalobkyni.
25. Odvolací soud přitom neshledal důvodnou námitku žalované, že v případě, že by právo žalobkyně k předmětu úschovy v důsledku neplatnosti právních úkonů nebylo shledáno, vedlo by to automaticky k jejímu úspěchu ve věci, tedy že by předmět úschovy musel být vydán jí. Takový závěr z § 298 a násl. z. ř. s. dovodit nelze. Žalované právo k předmětu úschovy nesvědčí, disponuje pouze (dosud spornou) pohledávkou z titulu náhrady škody, resp. bezdůvodného obohacení, nemůže být tedy v řízení o nahrazení souhlasu žalobkyně s vydáním předmětu úschovy úspěšná.
26. Vydání předmětu úschovy žalobkyni však žalované nikterak nebrání, aby svůj nárok vůči žalobkyni z titulu bezdůvodného obohacení či náhrady škody uplatnila v jiném řízení, jak ostatně již žalovaná učinila.
27. Ze všech těchto důvodů tedy odvolací soud napadený rozsudek ve výrocích o věci samé (I. a II.) jako věcně správný potvrdil dle § 219 o.s.ř.
28. Soud I. stupně správně přiznal úspěšné žalobkyni náhradu nákladů řízení dle § 142 odst. 1 o. s. ř., dostatečně však nezohlednil, že předmětem řízení jsou dva samostatné nároky, je tedy třeba samostatně rozhodnout o náhradě nákladů řízení o žalobě a o vzájemném návrhu (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 2. 2018 sp. zn. 23 Cdo 4609/2017). Odvolací soud tedy změnil výrok o náhradě nákladů řízení dle § 221a o. s. ř. tak, že rozhodl samostatně o náhradě nákladů řízení o žalobním návrhu a o vzájemném návrhu.
29. Žalobkyni vznikly v řízení o žalobním návrhu náklady řízení za soudní poplatek 2000 Kč, dále náklady za právní zastoupení za 22 úkonů po 2 500 Kč z tarifní hodnoty 35 000 Kč dle § 7, § 9 odst. 3 písm. b) a § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (dále jen „AT“),

pokud se jedná o konkretizaci jednotlivých úkonů odvolací soud pro stručnost odkazuje na odůvodnění napadeného rozsudku (odst. 92), paušální náhradu hotových výdajů 22 x 300 Kč dle § 13 odst. 1 a 4 AT, 21 % DPH ve výši 12 936 Kč dle § 137 odst. 3 o. s. ř., celkem 76 536 Kč.

30. V řízení o vzájemném návrhu žalobkyni vznikly náklady za právní zastoupení za 20 úkonů po 2 500 Kč z tarifní hodnoty 35 000 Kč (ohledně specifikace úkonů odvolací soud opět pro stručnost odkazuje na odůvodnění napadeného rozsudku odst. 92), paušální náhradu hotových výdajů 20 x 300 Kč, 21 % DPH ve výši 11 760 Kč, celkem 67 760 Kč.
31. Stejně tak bylo rozhodnuto o nákladech odvolacího řízení dle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř., úspěšné žalobkyni byla přiznána náhrada nákladů odvolacího řízení jednak o žalobním návrhu, jednak o vzájemném návrhu.
32. Žalobkyni vznikly v řízení o žalobním návrhu náklady za právní zastoupení za 3 úkony (vyjádření k odvolání a účast u dvou jednání) po 2 500 Kč dle § 7, § 9 odst. 3 písm. b) a § 11 odst. 1 písm. d) a g) AT, paušální náhradu hotových výdajů 3 x 300 Kč dle § 13 odst. 1 a 4 AT a 21 % DPH ve výši 1 764 Kč dle § 137 odst. 3 o. s. ř., celkem 10 164 Kč. Ve shodné výši vznikly žalobkyni rovněž náklady za právní zastoupení v řízení o vzájemném návrhu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat dovolání do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně, jestliže rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o. s. ř.). Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud. Proti výroku o nákladech řízení **není** dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. h/ o. s. ř.)

Praha 18. května 2023

JUDr. Markéta Wildová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje H. R.